Hukuk Bölümü 2008/90 E., 2009/13 K.

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

Davacı, Etibank'ta sözleşmeli personel olarak çalışmakta iken, Etibank Bankacılık A.O.'nın hisselerinin tümünün satıldığı 2.3.1998 tarihinde özelleştirildiğinde, görevine devam etmek istemesi ve Genel Müdürlükçe bu isteğinin kabul edilmesi sonucunda, 1.4.1998 tarihi itibariyle Etibank A.Ş.'ye nakil suretiyle ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun geçici 192. maddesine göre emeklilik hakları yönünden bu Sandığa tabi olmak üzere, özelleştirilen şirkette çalışmaya devam etmiştir.

Bu arada, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 27.10.2000 tarih ve 24213 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 86 no'lu kararı ile, Etibank A.Ş.'nin, temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarına dayanılarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmesine karar verilmiştir.

Bilahare, Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü'nce davacının hizmet akdi 3.1.2002 tarihi itibariyle feshedilmiş ve 1475 sayılı İş Kanunu'nu gereğince, ihbar tazminatı, kıdem tazminatı ve izin ücreti ödenmiştir.

Davacı vekili, davacının 6.8.1984 tarihinde işe başladığı halde, kıdem tazminatının, bankanın Özelleştirme İdaresi'ne devredildiği 1998 tarihinden itibaren sadece 4 yıl üzerinden hesaplanarak eksik ödendiğini, fazla çalışma ücretinin ise ödenmediğini ileri sürerek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla 500.000.000.- TL kıdem tazminatı, 300.000.000.-TL ihbar tazminatı, 200.000.000.-TL fazla çalışma ücreti olmak üzere, toplam 1.000.000.000.-TL' nın yasal faizi (kıdem tazminatı için mevduata uygulanan en yüksek faiz) ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle 3.12.2002 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 4. İŞ MAHKEMESİ; 30.6.2004 gün ve E:2002/1193, K:2004/451 sayı ile, Davacı vekilinin dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin davalı nezdinde 6.8.1984 - 31.1.2002 tarihleri arasında T.C. Emekli Sandığına tabi işçi statüsünde çalıştığını, iş akdinin işveren tarafından feshedildiğini, son 4 yıllık hizmeti için ihbar ve kıdem tazminatının ödendiğini, toplam hizmet süresinin nazara alınmadığını, her gün 9-18 saatleri arasında çalıştığını, günde 2-3 saat fazla çalışması olduğunu, fazla çalışma ücretlerinin ödenmediğini, fazlaya ait haklan saklı tutularak 500.000.000.-TL kıdem tazminatı farkı, 300.000.000.-TL ihbar tazminatı farkı ve 200.000.000.-TL fazla çalışma ücreti alacaklarının faizleri ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiş olduğu; Davalı vekilinin cevaplarında özetle; davacının, özelleştirme sonrası hizmetlerinin nazara alındığını ve tüm alacaklarının ödendiğini, özelleştirme öncesi T.C. Emekli Sandığına tabi geçen hizmetin, müvekkili işveren nezdinde SSK ya tabi hizmetlerle birleştirilmesi talebinin yasal dayanağının bulunmadığını, zira 1475/14 maddesine göre, önceki T.C. Emekli Sandığına tabi hizmetlerin birleştirilebilmesi için son işverenin kamu kuruluşu olması ve akdin yaşlılık, malullük aylığı ya da toptan ödeme alma amacıyla feshedilmesi gerektiğini, oysa müvekkili şirketin kamu kuruluşu olamadığını, akdin emeklilik malûllük veya toptan alma amacıyla feshedilmediğini, 1475/13 e göre ihbar tazminatı verilerek feshedildiğini, alacağının bulunmadığını, davanın reddine karar verilmesini istemiş olduğu; deliller toplandıktan sonra dosya bilirkişiye verildiğini ve rapor alındığını; Mahkemelerine davacı vekili tarafından açılan emsal dosyanın kararı, Yargıtay 9.Hukuk Dairesinin 2004/7175 Esas 2004/8506 Karar sayılı 13.4.2004 tarihli kararında, K.H.K. ler, hükümlerine göre çalıştırılan bu kişilerle yapılan sözleşmelerin niteliği önem taşımakta olduğu, doktrinde ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da bu sözleşmenin idari bir sözleşme olduğunun benimsendiği, sözleşmeli olarak çalıştırılacak kişinin statüsü, sözleşmenin kapsamı ve çalışma koşullarının K.H.K. ile belirlenmekte olduğu, Mahkemenin kabul ettiği şekilde taraflar arasındaki sözleşmenin 1475 sayılı İş Kanunun belirttiği koşullarda düzenlenmiş bir sözleşme olarak kabulünün mümkün bulunmadığı; sözleşmelerde K.H.K.nin 14. maddesinde gösterildiği şekilde sendikalara üye olmaları, sendikal faaliyette bulunmaları, greve katılmayacakları belirtildiği gibi, yine K.H.K. nin 11. maddesinde belirtildiği gibi, görevleri ile ilgili olarak kuruma verdiği zararlardan özel hukuk hükümlerine tabi oldukları ifade edilmekte ve ayrıca K.H.K. nin 4/C maddesinde ön görüldüğü şekilde görevleri sırasında öğrendikleri yazılı bilgi ve belgeleri görevden ayrılmış olsalar bile izin olmadan açıklayamayacaklarının belirtildiği, sözleşmelerin diğer maddeleri de incelendiğinde, K.H.K.nin esas alındığının görüldüğü, bu durumda taraflar arasındaki sözleşmelerin idari nitelikte sözleşmeler olarak kabulü ile görevsizlik kararı vermek gerekirken işin esasına girilerek hüküm kurulması yasaya aykırı olduğundan, hükmün bozulmasını gerektirmiş olduğu şeklinde karar verdiği; Davacının 233 sayılı K.H.K. hükümlerine göre düzenlenen sözleşmelerle çalıştırıldığı, bu çalışma şeklinin 1998 yılı özelleştirme işlemine kadar devam ettiği, Yargıtay 9.Hukuk Dairesinin bozma kararına göre idari nitelikteki sözleşmeler ile çalıştırılmış olduğundan, toplanan ve değerlendirilen tüm kanıtlar ile dosya kapsamına göre mahkemelerinin görevsiz olup, İdare Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez T.C.Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nı da hasım göstermek suretiyle 8.203,00YTL tutarındaki brüt tazminatın akdin sona erdirildiği tarihten itibaren bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faizi ile birlikte tahsili istemiyle 1.3.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

MUĞLA 1. İDARE MAHKEMESİ; 19.12.2006 gün ve E:2005/1109, K:2006/3232 sayı ile, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesinde, İş Yasasına göre, işçi sayılan kimselerle, işveren veya işveren vekilleri arasında iş aktinden veya İş Yasasına dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuki uyuşmazlıkların çözümünün iş mahkemelerinin görevine girdiğinin belirtilmiş olduğu; bakılan davada ise; davacının, feshedilen Etibank A.Ş.'nin Fethiye Şubesinde 1475 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalışmaktayken iş aktine son verildiği anlaşıldığından yukarıda metni yazılı Yasa hükmü uyarınca uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesinin gerekmekte olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 02.02.2009 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli yargı yerinde Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü aleyhine ve idari yargı yerinde ise Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü ve T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı aleyhine dava açılmış olması nedeniyle, adli ve idari yargı yerleri arasında davalı Etibank A.Ş. Genel Müdürlüğü aleyhine açılan dava yönünden uyuşmazlıkta "tarafların aynı olması" koşulunun gerçekleştiği kabul edilerek, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının onaylı bir örneğinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyasının Başkanlık yazısı üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Etibank'ta 6.8.1984 tarihinde işe başlayan davacının, bu tarih ile bankanın Özelleştirme İdaresi'ne devredildiği 1998 yılı arasındaki süre için faizi ile birlikte kıdem ve ihbar tazminatı ile fazla çalışma ücretine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

233 sayılı KHK hükümlerine tabi bir iktisadi devlet teşekkülü olan Etibank'ın bünyesinden ayrılan ve özelleştirme programına alınan "Etibank Bankacılık Anonim Ortaklığı"nda kamuya ait bulunan (% 100) hisselerin tamamının, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca 13.1.1998 tarih ve 11 sayı ile satışına karar verilmesi ve Özelleştirme İdaresi ile alıcı Medya İpek Holding Anonim Şirketi arasında 2.3.1998 tarihli Hisse Satış Sözleşmesi'nin imzalanması üzerine özelleştirme süreci tamamlanmış olup, Etibank Bankacılık A.O., aynı zamanda yürürlük tarihi olan imza tarihi itibariyle Etibank A.Ş. ismiyle özel hukuk tüzel kişiliğine dönüşmüştür.

Etibank Bankacılık A.O.'nda 399 sayılı KHK hükümlerine tabi sözleşmeli personel olarak çalışmış olan davacı, özelleştirme sürecinin tamamlanması üzerine, 1.4.1998 tarihi itibariyle Etibank A.Ş.'ye nakil suretiyle iş hukukuna tabi olarak çalışmaya başlamış; fakat sosyal güvenlik yönünden, 5434 sayılı Yasa'nın 192. maddesi ile tanınan olanaktan yararlanarak Emekli Sandığı ile ilgisini sürdürmüştür.

Bu duruma göre, özelleştirmenin tamamlandığı andan itibaren, gerek Bankanın özel hukuk tüzel kişiliğine dönüşmüş olması, gerekse bu Bankada kalan davacının iş hukukuna tabi olarak çalışması karşısında, Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 22.1.1996 gün ve E: 1995/1; K: 1996/1 sayılı ve özelleştirme kapsamında bulunan kamu iktisadi teşebbüslerinde sözleşmeli veya kapsam dışı statüde çalışan personelin kurumları ile olan ilişkilerinden doğan anlaşmazlıkların çözüm yerinin idari yargı olduğu yolundaki İlke Kararının, bunun kapsamı dışına çıkan Banka ve davacı yönünden bağlayıcılığını yitirdiği kuşkusuzdur.

Her ne kadar, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nca 27.10.2000 tarih ve 86 sayı ile, Etibank A.Ş.'nin temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. maddesinin (3) ve (4) sayılı fıkralarına göre Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmesine ve aynı Kurulca 13.12.2001 gün ve 554 sayı ile, Etibank A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin 28.12.2001 tarihi itibariyle kaldırılmasına ve Bankanın tasfiyesine karar verilmiş ise de, 20.3.2002 gün ve 653 sayılı karar ile tasfiye halindeki diğer bankalarla birlikte yine hisselerinin tamamı TMSF'ye ait Bayındırbank A.Ş.(5411 sayılı Bankacılık Kanununun 109. maddesi hükmü çerçevesinde, Fon Kurulunun 7.12.2005 tarih ve 515 sayılı kararı ile Bayındırbank A.Ş. Anasözleşmesinin 2. maddesinde belirtilen ünvanı Birleşik Fon Bankası A.Ş. olarak değiştirilmiştir.) bünyesinde devren birleştirilmesi işlemlerinin 5.4.2002 tarihine kadar gerçekleştirilmesinden sonra tüzel kişiliği sona erdirilerek Ticaret Sicili'nden terkin edilmesi öngörülen Etibank A.Ş.'nin, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. maddesine göre BDDK tarafından hisseleri ve/veya yönetim ve denetiminin TMSF'na devredilmiş olması, anılan Yasa maddesinde belirtilen "...devredilen bankaların mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması ve üçüncü kişilere devri..." amacına yönelik olup, bu süreç boyunca Bankanın özel hukuk tüzel kişiliğinde bir değişiklik söz konusu değildir.

Açıklanan nedenlerle, ortada kamu idaresince tesis edilmiş bir idari işlem ya da eyleme karşı açılmış 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen idari davalardan biri söz konusu olmayıp, özelleştirilen Bankaya karşı, İş Kanunu uyarınca kıdem ve ihbar tazminatı ile fazla çalışma ücreti verilmesi istemiyle açılan davanın, iş hukuku ilke ve kurallarına göre adli yargı yerince çözümleneceği kuşkusuzdur.

Öte yandan, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasında, İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanunu'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının iş mahkemelerince çözümleneceği öngörülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, İş Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ

: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. İş Mahkemesi'nce verilen 30.6.2004 gün ve E:2002/1193, K:2004/451 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 02.02.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.